

Considerații privind activitatea pompierilor voluntari din Sighet

Klara Gușeth Stenczel
Arhivele Naționale Maramureș

Istoria pompierilor din Sighet, la fel ca și în cazul altor orașe transilvănene, cunoaște mai multe etape de dezvoltare. Până în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, mai precis până în perioada dualismului austro-ungar (1867) în lipsa unui serviciu organizat pentru prevenirea și stingerea incendiilor, această activitate se desfășura cu concursul membrilor breslelor existente pe teritoriul orașului. În perioada habsburgilor, împărății Maria Tereza și Iosif al II-lea au emis o serie de legi, de ordonanțe și au aprobat elaborarea unor regulamente care au stat la baza organizării activității de prevenire și stingere a incendiilor, ce cuprindeau reglementări privind măsurile adoptate în asemenea situații, obligațiile cetățenilor ș.a.m.d. Acestea au stat la baza întocmirii regulamentelor comitatelor, un astfel de regulament pentru prevenirea și stingerea incendiilor fiind întocmit pentru comitatul Maramureș încă din 22 martie 1774¹

O perioadă importantă în ceea ce privește istoria pompierilor din Sighet, la care de altfel ne vom opri și noi în cuprinsul acestei prezentări, debutează în epoca dualismului, când se înființează la Sighet primele asociații voluntare de pompieri. Astfel serviciul de pompieri se organizează cu oameni bine pregătiți și înzestrați cu echipamente pentru stingerea incendiilor. Trebuie subliniat faptul că înființarea asociațiilor voluntare de pompieri a fost un fenomen caracteristic tuturor orașelor din Transilvania (Cluj, Brașov, Satu Mare etc.), ele reprezentând o necesitate izvorâtă din schimbările majore survenite în viața orașelor: dezvoltarea lor continuă, întinderea mare a acestora, precum și intensitatea vieții social-economice urbane. Spre exemplu prima formă de încheiere într-o formațiune compactă a pompierilor clujeni, are loc în anul 1872 când, într-un articol publicat într-un ziar local, se consemna înființarea "Asociației pompierilor voluntari din orașul Cluj", cu regulament aprobat în anul 1876. Tot în Cluj, în 1884, primăria a hotărât înființarea primei formațiuni de pompieri angajați (plătiți de primărie).²

În Sighet, reședință a comitatului Maramureș, în secolul al XIX-lea viața economică a cunoscut o importantă dezvoltare, materializată în: noile construcții din piatră ridicate în centrul orașului pe temeliiile

¹ **Petru Dican**, *File din Istoria Pompierilor Maramureșeni*, Baia Mare, 2010, pag. 38,

² *Monografia Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Avram Iancu” al județului Cluj*, pag. 13,

altora mai vechi, punerea în funcțiune a căii ferate ce lega Sighetul de Polonia și Bucovina (1872) etc., ce transformă Sighetul într-un centru feroviar și comercial important, dezvoltându-se industria și comerțul³. La sfârșitul secolului al XIX-lea - începutul secolului XX funcționa la Sighet o fabrică de cherestea, ceva mai târziu o fabrică de scaune, o fabrică de bere, un complex de morărit, două tipografii, un număr mare de meșteșugari etc.⁴. În plus trebuie menționată și introducerea iluminatului electric în anul 1893, existând astfel posibilitatea izbucnirii unor incendii. În ceea ce privește orașul Sighet, organizarea activității de prevenire și stingere a incendiilor s-a concretizat prin înființarea în anul 1872, a „Asociației pompierilor voluntari din Sighetu Marmației”, an apare și pe sigiliul asociației, conform regulamentului (statutului) acesteia⁵. Regulamentul de funcționare al asociației a fost aprobat la Budapesta, în 9 martie 1873 de Zeyk Károly - secretarul de stat al Ministerului de Interne Maghiar de la acea dată, potrivit realităților timpului, care îl înaintează ulterior conducerii comitatului Maramureș.

Regulamentul asociației, semnat de președintele Szöllösi Miklos și de secretarul acesteia Nagy Elek, cuprindea un număr de 26 de prevederi, structurate în 6 părți cu privire la: adresa asociației, scop și obiective, venituri și active, sediu, sigiliu, fondatori, patroni, membri de onoare și membri, condițiile de înscriere în asociație, drepturile și îndatoririle membrilor, prevederi referitoare la încetarea calității de membru, conducerea asociației și structura acesteia, o serie de probleme legate de votul membrilor în Adunarea Generală, atribuțiile acestei adunări, ale conducerii, condițiile de dizolvare ale asociației ș.a.m.d.

Asociația pompierilor voluntari din Sighetu-Marmației (M- szigeti tüzoltó egylet) a fost înființată, așa cum este menționat și în regulamentul acesteia, în primul rând cu scopul de a stinge incendiile din orașul Sighetu-Marmației și din localitățile din jur. Printre obiectivele acesteia s-au numărat și instruirea membrilor asociației în ceea ce privește practica și teoria referitoare la stingerea incendiilor, eventual asigurarea pazei, în caz de incendiu, stingerea lui și salvarea vieților omenești și a bunurilor acestora, organizarea (înființarea) de școli de pompieri.⁶

Donațiile, taxa de înscriere în asociație, cotizațiile membrilor, chiar și contravențiile aplicate, cât și recompensele câștigate ca urmare a stingerii unor incendii, reprezentau veniturile asociației.

³ **Mihai Dăncuș**, *Cât îi Maramureșu – nu-i oraș ca Sighetu, Sighet, 2006, pag. 147*,

⁴ *Ibidem*,

⁵ Arhivele Naționale Maramureș, Fond Prefectura Județului Maramureș. Seria Comitetul Municipal, act nr. 35/1873, fila 2,

⁶ *Ibidem*,

În ceea ce privește sigiliul asociației, de care am amintit și anterior, pe acesta era menționată denumirea asociației și anul 1872, ca an al înființării acesteia.

Membrii asociației erau persoane de sex masculin, cu vârsta de peste 18 ani, împărțiți în trei categorii: cățărători, cei care deserveau pompele și cei care mențineau ordinea. Dintre aceștia, cei care se remacau pentru merite deosebite deveneau membri de onoare.⁷ Atât membri de onoare, cât și cei ordinari aveau drept de vot în Adunarea Generală, drept pe care puteau să-l exercite doar în persoană. Fiecare membru al asociației era obligat să respecte prevederile regulamentului, alte normative ale asociației și să-și plătească cotizația, în caz contrar pierzându-și calitatea de membru.⁸

În ceea ce privește conducerea asociației, aceasta era asigurată de o Adunare Generală și un detașament activ, cu următoarea structură organizatorică: un prim comandant, suplinit în lipsă de unul dintre cei trei adjuncți, 6 comandanți de pluton, 7 ajutoare (ofițeri), dintre care primul este inspector, iar cel de-al doilea îndeplinește sarcinile secretarului (notarului), un inginer, un trezorer (casier) și un magazioner.⁹ Aceștia doi din urmă erau obligați să inventarieze și să gestioneze bunurile mobile ale asociației.¹⁰

Adunarea Generală a membrilor asociației avea loc întotdeauna la sediul acesteia, în prima lună a fiecărui an, și era anunțată cu cel puțin opt zile înainte. Președintele Adunării Generale era prim comandantul detașamentului activ.¹¹

Un aspect deosebit de important era acela al subordonării asociației pompierilor voluntari șefului poliției orașului sau adjunctului acestuia în caz de incendiu, la locul incendiului și pe parcursul operațiunilor de stingere a incendiilor. Trebuie subliniat însă faptul că, în ceea ce privește operațiunile tehnice de stingere a incendiilor, pompierii voluntari acționau independent, nefiind permis amestecul autorităților în această privință.¹²

Conform și altor surse, Asociația pompierilor voluntari din Sighet avea 132 de membri și dispunea pe lângă echipamentul individual de: 2 hidrofoare, 3 pompe manuale pe 4 roți (tip Knaust și Seltenhoffen), 2 sacale pe roți, o trăsură pentru transportul materialelor, accesorii de salvare, urcare și demolare.¹³ Potrivit aceluiași sursă darea de seamă a Asociației pompierilor voluntari din Sighetu-Maramației, pentru anii 1896-1898, prezentată la Adunarea

⁷ Ibidem,

⁸ Ibidem, fila 3,

⁹ Ibidem,

¹⁰ Ibidem, fila 6,

¹¹ Ibidem, fila 4,

¹² Ibidem, fila 6,

¹³ Petru Dican, *op.cit.*, pag. 40.

generală din 11 iunie 1899, menționa printre altele că, numărul pompierilor voluntari varia între 50-60 de persoane, că echipamentul pompierilor era păstrat într-o magazie, iar căruțele care transportau aceste materiale aveau prioritate în circulație, în caz de incendiu, că membrii asociației efectuau exerciții cu regularitate, iar pe timp de iarnă se pregăteau și teoretic, conform unei tematici planificate. În plus câte 5 pompierii voluntari organizau și un serviciu de pază împotriva incendiilor pe timp de noapte, fiind de asemenea asigurată protecția împotriva incendiilor și pe timpul spectacolelor de teatru.

Pompierii voluntari și-au făcut simțită prezența în Sighet nu numai în timpul incendiilor, aceștia organizând periodic „Balul Pompierilor” și o serie de manifestări sportive în Grădina Morii. Se pare că la sfârșitul secolului al XIX-lea au avut loc în Sighetul Marmației un număr de cca. 40 de incendii, din care 6-8 au fost mai importante.¹⁴

Până la înființarea primelor subunități de pompieri militari, și în Sighet, chiar și după noile realități politico-administrative de după Marea Unire (1918), activitatea de prevenire și stingere a incendiilor s-a desfășurat sub conducerea primăriei locale, numai pe bază de voluntariat.¹⁵

1873, Sighetu Marmației. *Regulamentul de funcționare și organizare a Asociației pompierilor voluntari din Sighetu-Marmației.*

A m-szigeti önkéntes tűzoltó egylet alapszabályai

I Rész

1. Az egylet címe:
M- szigeti tűzoltó egylet.
2. Az egylet célja:
 - a) a rendes tűzoltás M-Szigeti s közeli környékének területén.
 - b) tűzoltó gyakorló mesterek képzése
3. Az egylet céljainak elérése végett:
 - a) a tagok a rendes tűzoltásban elméletileg és gyakorlatilag oktattatnak,
 - b) esetleg őrségét tart,
 - c) a tűzvész esetében az oltást, élet és vagyon mentést eszközli,
 - d) lehetőleg tűzoltó iskolát szervez.

¹⁴ Ibidem, pag. 45. Lucrarea citată nu menționează în cadrul aparatului critic sursa documentară folosită în cazul informațiilor de la notele – 13, 14.

¹⁵ Petru Dican, *op.cit.*, pag. 48

4. Az egyeslet jövedelmét képezik:
 - a) a gyűjtés útján beszerzett összegek,
 - b) egyesek és társulatok önkéntes adományai és hagyományai,
 - c) a rendes tagok beiratási díjai és havi járulmányai,
 - d) mulasztási bírságok,
 - e) az egyes tűz eseteknél jutalmazású befolyt összegek.
 5. Az egyeslet vagyonát képezik:

Az alapítvány tartalék segély alaptőkék és az egyesleti jövedelemből eddig beszerzendő ingatlan és ingó tárgyak.

Az egyesleti jövedelmi 10% - ból valamint a netaláni fölöslegről tartalék és segély alap képzendő a parancsnokság belátása szerint az adományozók akarátának mindenkor figyelembe tartása mellett.
 6. Az egyeslet székhelye M-Sziget. Hivatalos nyelve és vezényszava a magyar.
 7. Az egyeslet pecsétje.
- Tűzoltói jelvények közepén „m-szigeti önkéntes tűzoltó egyeslet” és „1872” mint az alakulási év száma körirattal.

II. Rész.

8. Az egyeslet áll alapító, pártoló, rendes és tiszteletbeli tagokból. Az rendes tagok fölosztatnak mászó, szivatyus és rendföntartókra. Alapító tagok azok kik legalább 100 frt. o. é. vagy készpénzben vagy 6% os kamatozó alapítványi kötvényben az egyeslet tujandonául adnak. Pártoló tagok azok kik az egyeslet föntartásához évenként legalább 2 frtal járulnak. Rendes tagú fölvetetik minden 18 évet meghaladó fedhetlen jellemű férfi. A jelentkezők tartoznak alkalmazásuk tekintetében előljárók rendelkezéseinek magukat alávetni. Tiszteletbeli tagokú választatnak kik a tűzoltási intézmény körül általában, különösen pedig az egyeslet irányában kiváló érdemeket szereztek. Ezek az egyesleti tagok jogait élvezik, az egyesleti terhektől azonban mentesek.
9. Az egyeslet rendes tagú lépni kívánó ebbeli szándékát személyesen a napi örparancsnoknál bejelenteni, ki a jelentkező nevét az előjegyzési könyvbe bevezeti és a történt előjegyzésről bizonyítványt ad az illetőnek. A jelentkező ha 14 napon át ellene egy egyesleti tag részéről sem adatott be írásbeli kifogás, egyesleti tagú a parancsnokság által fölvetetik. Kifogás esetén a parancsnokság hozott elutasító határozat ellen az illető a legközelebbi közgyűléshez felebbezhet.
10. Minden alapító rendes és tiszteletbeli tagnak joga van mindazon előnyöket élvezni, melyeket az egyeslet nyújt,

nevezetesen gyakorlatokon és társas multságokban részt venni, a közgyűléseken megjelenni, tanácskozni, szavazni, ezen jogok azonban csak személyesen gyakorolhatók.

11. Minden tag tartozik:

a) Az egyleti alapszabályokat és rendszabályokat megtartani.

b) Az alapító tagok a mennyiben alapítványukat kész pénzben be nem fizették, tartoznak alapítványok kamatját, a pártoló tagok pedig járúlmányaikat félévenként előre az egyesület pénztárába pontosan befizetni.

c) A rendes tagok tartoznak az alapszabályok és a parancsnokság rendeletei által rárótt kötelemeket végezni, a kizűzött gyakorlatokra megjelenni és az esetleg fizetendű birságokat pontosan befizetni.

12. Az egyesületi tagság megszűnik:

1. Önkéntes kilépés által két héti indokolt írásbeli fölmondás és a belépti jegy visszaadása mellett az egyesület irányában vállalt kötelességek teljesítése után.

2. Kizűtés által. Ez a parancsnokság által határozatati el.

a) Ha valamely egyesületi tag, a reá rótt birságot a parancsnokság háromszori megintése dáczára be nem fizette.-

b) Az egyesületi alapszabályok vagy rendszabályok ellen nagyobb vagy ismételt kihágások miatt;

c) Ha a tag becsűletbe vágó bűntény miatt elíteltetett;

d) Becstelen magaviselet miatt. Ily nevű határozat érvényességére azonban kivántatik, hogy a parancsnokság jelenlévű tagjainak kétharmada a kizűtésre szavazzon. Ezen határozat indokai a kizűlést saját kivánatára vele írásban is közlendűk, fűnnhagyván neki a közgyűléshez való fellebezést.

III Rész.

13. Az egyesületi ügyek vezetettnek:

a) A közgyűlés,

b) A parancsnokság által, melyet a következű tisztviselűk képeznek u.m:

1.) A fűparancsnok, kit akadályoztatása vagy távol léte alatt az első osztály parancsnok helyettesit.-

2.) Három osztály parancsnok.

3.) Hat szakasz parancsnok.

4.) Hét segéd tiszt kik közül az első az ellenűri és a 2 –ik a jegyzűi teendűket teljesitik.

5.) Egy mérűk.

6.) Egy pénztárnok.

7.) Egy szertárnok.

Az egyleti év a naptári évvel kezdődik.

14. A közgyűlések, melyek mindenkor az egylet székhelyén tartatnak, a tanácskozási tárgyakkal együtt legalább 8 nappal előbb lapban és az őrtanyán függő táblán kihirdetendők.

Minden év első havában közgyűlés tartatik, a parancsnokság jogában áll rendkívüli közgyűlést is egybe hívni, mit köteles megtenni, ha ezt 30 egyleti tag indokolás mellett kívánna.

15. A közgyűlés határozatai a jelen nem lévők és nem szavazók irányában is kötelezők érvényökre a rendes tagok a parancsnokságból 21 tag jelenléte szükséges, ha pedig az első ízben össze nem jönne, akkor 25 nap alatt újabb közgyűlés hivatik egybe, melyen a jelenlévő tagok számukra való tekintet nélkül határozat képesek. A közgyűlés elnöke a főparancsnok, vagy távol létében helyettese, jegyzője a parancsnokságnak e részben megbízott tagja.-

16. A rendes közgyűlés hatáskörébe tartozik:

1. A tisztviselőket választani, a tisztviselők titkos szavazat útján egy évre és pedig minden parancsnoksági állásra külön szavazati jeggyel.

2. A főparancsnok általános, a többi tisztviselők pedig viszonylagos szavazat többséggel választatnak.

Ha a megválasztott a reá ruházott tisztet el nem fogadja, azonnal újválasztás eszközendő. A tiszteletbeli tagok megválasztása titkos szavazás útján általános szavazat többséggel.

3. Az egyleti tisztviselők netaláni fizetésének meghatározása.

4. Egy háromtagú bizottságnak megválasztása, mely az évi számodásokat az ellenőr és szertárnok közbejöttével megvizsgálja s erről a legközelebbi közgyűlésnek a talált eredmény feletti intézkedés és a pénztárnok fölmentvényének kiadása végett jelentést tesz.

5. Ezen bizottság tagjai viszonylagos többséggel azon rendes tagok sorából választatnak, kik tisztviselőkké nem lettek.

6. Az évi jelentés meghallgatása és a jövő évi költségvetés megalapítása.

7. Az alapszályok módosítására vonatkozó közgyűlési határozatok foganatosítás előtt a kir. belügyminister elé terjesztendők.

8. A rendes tagok járulékainak a körülményekhez mért idő szerinti megalapítása.

9. A parancsnokság vagy egyes egyleti tagok indítványa fölötti határozás.

10. Az egylet felosztásának tárgyalása, a minek elhatározására szükséges hogy az egyleti tagoknak három negyede jelen legyen és ezeknek kétharmada a föloszlás mellett szavazzon.

Ha a tagok három negyede nem jönne össze ez esetben új közgyűlés legalább 4 héttel előbb annak különös kiemelése mellett hirdettetik ki, hogy az egylet feloslása a megjelenendő

tagok számára való tekintet nélkül fog tárgyalatni és végleg eldöntetni.

11. Ugy a rendes mint a rendkívüli közgyűlések második és utolsó sorban határoznak, a tagok fenytése illetőleg kizárása tárgyában.

Azon tag ki a parancsnokság által büntetéssel vagy kizárással fenytett ügyét a közgyűlésekhez fellebezte, védelmében nem korlátozható, azonban az ellene főlshóalók szólás szabadságát szoros tiszteletben tartani köteles.

A rendkívüli közgyűlés ugyanazon hatás körrel bir, melyel a rendes, kivéven ezen czik 1, 2, 3 pontjában főlshóalt választásokat.

A közgyűlés jegyzőkönyve a főparancsnok és egy a közgyűlésből kiküldött három tagú bizottság által hitelesítettik.

17.A parancsnokság, mely a közgyűlésnek felelős a 13. 6 – ik pontjában főlshóalt tisztviselőkből áll.

Az alapszabályok értelmében évenként lelépő tisztviselők, az újválasztásig hivatalukat folytatni kötelesek.

A mennyiben valamelyik tisztviselő időközben akadályozva volna tisztét folytatni helyét a parancsnokság az újválasztásig betölti. A parancsnokság határozatai általános szótöbbséggel hozatnak érvényességükre, az előlülő elnököt és a jelenlévő többi tiszteket beszámítva 5 tag jelenléte szükséges.

18. A parancsnokság hatásköre.

1. Az egylet képviselői és annak nevében szerzódéseket kötni melynek érvényességéhez a főparancsnok, segédtsit és két parancsnok aláírása szükséges.
2. A tagok fölvétele, fenytése és kitiltása fölött határozni.
3. Szolgák fölfogadása és elbocsátása valamint fizetésük meghatározása.
4. A gyakorlati rendet a parancsnoksági ügyi rendet valamint a rendszabályokat megállapítani és azok foganasításáról gondoskodni.
5. Az egylet vagyonát felelőség mellett kezelni.
6. Az egylet helyiségei építése vagy bérlete és főlshóalásáról és a szerek beszerzése és megörzése föll gondoskodni.
7. A közgyűlést egybe hívni és annak az egyleti ügyek állásáról jelentést tenni, valamint az évi költség vetést előterjeszteni.
8. A közgyűlésnek a tiszteletbeli tagok választása iránt ajánlatokat tenni.
9. Egyes kitünőbb tagok vagy magán egyéneknek a tüzöltás körül és érdekében tett kiváló szolgálatokért, kitüntetést és jutalmokat adni. A parancsnoksági ülésekben a kijelölt segédtsit rendes

jegyzőkönyvet vezet, mely a főparancsnok vagy helyettese által hitelesítendő.

19. Az egyleti viszonyokból, az egylet és annak tagjai vagy csak az utóbbiak közt keletkezhető viszályok választott bíróság által intézendők el, melynek megalakítására nézve az 1868 évi LIV. t.cz. 9 czimének III. fejezetében foglalt szabványok lesznek alkalmazandók.

IV. RÉSZ.

20. A főparancsnok vagy annak helyettese képviseli az egyletet hatóságok és harmadik személyek irányában, alá ír az illető segédtsízt ellenjegyzése mellett minden okozatot mely az egyletnek, mint olyannak kebeléből ered, vezeti a közgyűléseket és parancsnoksági üléseket és a szavazatok egyenlő száma esetében dönt. Az egyleti pénztárt egy parancsnok és a pénztárnok jelenlétében időnként előleges értesítés nélkül megvizsgálja és az évi költségvetésben szabatosan meg nem határozott kiadásokat 50 frt. erejéig utalványozza.
21. Segédtsízt vezetnek az egyleti közgyűlések és a parancsnoksági ülések jegyzőkönyvét, szerkeztik az egylet minden nemű írásbeli kiadványait, az indítványok felett öröködnék, a belejegyzett óhajokat, a parancsnokság elé terjesztik, az egyleti irományokat őrzik és jegyzékbe foglalják.
22. A pénztárnok felelőség mellett kezeli az egylet pénzét, az egylet jövedelmeit nyugták mellett átveszi, és azokból a költségvetésben megállapított rendes kiadásokat és az abban kivetett rendkívülieket is 50 frtig a főparancsnok vagy helyettese, különben pedig a parancsnokság utalványozása folytán fizeti. A parancsnokságnak havanként pénztári kimutatást, e közgyűlésnek pedig helyes évi számodást ad. A járulékaival hátramaradt tagok névsorát a parancsnokságnak bemutatja.
23. A szertárnok az egylet összes ingatlan és ingó javai fölött leltárt vezet, azok rendben tartásáról gondoskodik, és azokat felelőség terhe alatt kezeli.
24. A parancsnokság többi tagjainak különös hatásköre, valamint rangsorozata a szolgálati rend szabályokban foglaltatik.

V. Rész

Az egylet érintkezése a rendőri közegekkel tüzvész esetére.

25. Az önkéntes tűzoltó egyesület és annak parancsnokai kötelesek leendően a tűzvész helyén és a tűzközvetlen oltásának rendőri tekintetben a városi rendőrfőnök, vagy helyettese rendelkezéseinek engedelmeskedni, azonban az egyesület technikai működése maga körébeni önálló szabad mozgóhatása és tevékenysége tekintetében a hatóság képviselői által nem gátolhatóak.

Más tűzoltó egyesületkeli viszonyát különösen szabályzat határozza meg.

VI Rész.

Az egyesület felosztása bekövetkezik:

26. Ha a tagok száma annyira csökken, hogy a parancsnokság a kiadásokat az egyesületi vagyonnal nem fedezheti és az összehívandó közgyűlés más nemű fedezési eszközöket elő nem teremthet. A föloszlást indítványozó közgyűlésről értesítse a hatóságot, hogy az netalami fedezési eszközökkel ellátása az egyesületet. A föloszlásról a hatóság értesítendő. Az egyesület felosztása esetében, mely külön közgyűlés által a jelenlévők két harmadának kózzájarulásával határozható el az egyesületi vagyon önkéntes tűzoltói célokra a hatóság létét, hivatalában helyezendő el.

SZŐLLŐSI Miklos
id. elnök

NAGY ELEK
a tűzoltó egyesület id. jegyzője

8649 szám

Látta a magyar királyi belügyminister
Buda-Pesten 1873 évi március hó 9 én

A minister helyett
ZEYK KÁROLY
államtitkár

Arhivele Naționale Maramureș, fond - Prefectura Județului Maramureș, Comitetul Municipal, inv. 340, act 35/1873, file 2-6, original, limba maghiară.